

Varianter på NK 350 – 1 krone Haakon grønn, Kronemerker 1947.

Av Odd Harald Johannessen

Peer Christian Aanensen skrev i sin artikkel i NK om Kong Haakon Kronemerker fra 1946, at de er et eldorado for variantsamlere. Dette på grunn av de store opplag, mange trykninger og fremstillingsmåten. Jeg har ikke sett at noen systematisk har gått gjennom disse merkene med hensyn på å kartlegge variantene, og bestemte meg for å gjøre et forsøk. Til arbeidet har jeg gått gjennom ca 17000 brukte merker av 1-kronen, og har funnet 73 faste varianter. I følge Norgeskatalogen er en variant en avvikelse fra det normale merket, og den skal finnes i minst 5 eksemplarer. Det har jeg funnet på alle de angitte .

Vaiantene fremstår som prikker, flekker, lyse «skyer», og streker i trykkbildet. Noen er veldig tydelige, mens andre krever godt syn og gode lupur.

Mens jeg holdt på med arbeidet kom så Aanensens artikkel i Norgeskatalogen 2014 om disse merkene og med avbildinger av noen av variantene. Jeg tror Aanensen har basert sine funn fra merker i helark som han har hatt tilgjengelig. Hvorvidt han har hatt flere enn et ark av hver trykknings, vet jeg ikke, men de tydelige variantene han har funnet, selv om det bare er fra et ark, finner jeg er relevante, og bør medtaes. Jeg var så heldig å få låne scannede bilder av de arkene han har brukt, og det har gjort bestemmelse av arkposisjon på enkeltvarianter mulig.

På grunn av produksjonsprosessen for disse merkene (Durban-

Hansen 1942 og Aanensen 2014) oppstår variantene på tre nivåer:

1. Ved avfotografering av original til arket. Forekommer på samme merket fra alle sylindere.

2. Ved produksjon av sylindere av originalarket. Forekommer bare på merker fra denne sylindere.

3. Ved skade i løpet av trykningen på den enkelte sylindere og ved tilfældige urenheter som blir liggende over flere ark. Forekommer på deler av opplaget fra denne sylindere. I det materialet jeg har hatt tilgjengelig er det umulig å fastslå om en variant er av nivå 2 eller 3.

Dersom det finnes en variant av type 1 på et merke, og det ved produksjon av sylindere oppstår en skade på det samme merket, vil begge variantene forkomme på samme merket, et eksempel på dette er variant nr 14.

Aanensen oppgir i en variant på AP 7 i ark A, «Flekk på venstre side av nesens». Denne har jeg ikke funnet i mitt materiale. Et nærmere studium av det materialet Aanensen har brukt viser flekken, men den har en sort farge, ikke grønn som andre fargeflekker har, og tolkes som et tilfeldig rusk som har vært på arket ved avfotografering av dette. Jeg tok dette opp med Aanensen i mars. Han skulle komme tilbake til dette , men det skjedde dessverre aldri.

Dersom noen andre har funnet denne varianten, er jeg meget interessert i å få vite det. Jeg har ikke inkludert den i min oversikt.

Jeg har numerert variantene med klokken, og starter med den som

er Nr1 i NK. AP betyr arkposisjon. Alle varianter er angitt med piler på enkeltbildene. I det store oversiktsbildet er er variantene plassert for hand etter beste skjønn, og de som sitter på samme merke er angitt ved en sammenhengende orange strek.

En gjennomgang av listene viser at det er forholdsvis flere varianter av type 2 fra sylindere 9 enn fra sylindere 2. Årsaken til dette kan være at jeg har hatt mer materiale fra sylindere 9 enn fra sylindere 2. Det er derfor ikke utenkelig at det finnes flere varianter fra sylindere 2. Merkene fra sylindere 2 ble levert fra 1946 til 1955, og fra sylindere 9 fra 1955 til 1958.

Det finnes mange fargeflekker på bokstavene og i feltet rundt NORGE. Felles for dem er at de finnes på flere merker , og ofte flere på samme merket. Det virker som det er trykkfargens konsistens (tyntflytende) som påvirker avsetningen av farge. Det finnes flere enn de som jeg har tatt med, også på O og R. Jeg er usikker på deres status som varianter , eller om de bare er trykktilfældigheter.

Jeg er helt sikker på at noen, utrustet med større tålmodighet enn min, og med bedre lupur og et stort materiale, vil finne flere varianter. God jakt.

Kilder :

Aanensen, Peer-Christian: «Kong Haakon kronemerker 1946». Pp:441-452 Norgeskatalogen 2014. Oslo 2013.
Durban-Hansen,H. : «Miniatyrtrykksakene våre» pp:69-72. Norsk Filatelistisk Tidsskrift Nr 4 , og pp 90-91 NFT nr 5. Årgang 1 Oslo 1942.

Artikkelen har tidligere vært publisert i Norsk Filatelistisk Tidsskrift (8/2015) og gjengis her med forfatterens tillatelse.

Var 1 : «Due» under NE i Norge.

Ap 10 i Ark A

Var 8 : Hvit sky på venstre jakkeslag

Ap 72 i ark B

Var 2 : Hvit prikk under R i krone

Ap 100 i ark A

Var 9a : Flekk under øye. Hvit sky over til høyre for 1-tall og over ordensbånd.

Ap 65 i ark A.

Var 9b : som 9a uten flekk under øye.

Var 3 : Prikk over K i KRONE

Ap 8 i ark A

Var 10 : Flekk i halsgropen.

Ap 59 i ark B sylinder 9

Var 4 : Flekk på tagg 4 nedenfra til venstre.

Ap 5 i ark B

Var 11 : «Soloppgang» bak venstre nakke.

Ap 6 i ark B

Var 5 : Flekk mellom tagg 4 og 5 venstre side nede, og hvit sky rundt toppen av store 1-tall til høyre.

Ap 89 i ark A sylinder 9.

Var 5b : Som var 5 men uten flekk mellom tagg 4 og 5 venstre side nede

Ap 89 i ark A sylinder 2

Var 12 : Flekk på venstre indre rammekant, like over skulder.

Ap 95 Ark A sylinder 9

Var 6 : Hvit sky ved venstre billedkant på skulderen.

Ap 82 i ark B

Var 13 : Flekk på haken

Ap 85 ark A sylinder 9. Muligens på flere merker.

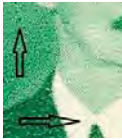
Var 7 : Hvit sky på venstre skulder, høyere og til høyre for Var 6.

Ap 24 ark A.

Var 14a : Prikk ned til venstre for øre .

Ap 93 ark A

Var 14b : Prikk ned til venstre for øre (Var 14a) og fargestrek over venstre skjortesnipp.

Ap 93 ark A sylinder 9

Var 22 : Flekk under øyet, ca 9,6mm fra venstre billedkant. Som regel krtfigtere og litt større enn var 23.

Ap 44 Ark A sylinder 9

Var 15 : Flekk bak halsen til venstre

Ap 35 i ark A

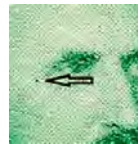

Var 23 : Flekk under øyet, ca 9,2 mm fra venstre kant. Svakere enn Var 22. Ap 12 Ark A sylinder 9.

Var 16 : Flekk på haken venstre side.

Ap 69 i ark A sylinder 9

Var 24 : Flekk til venstre for venstre øyekrok.

Ap 85 i Ark B

Var 17 : Flekk på kjaken ,høyde noe under øreflappen, og flekk nær høyre kant i merkebildet , i høyde med munnen.

Ap 40 i ark B

Var 25 : Flekk til venstre for øyet.

AP 48 ark A

Var 18 : Flekk på kjaken like foran øreflappen.

Ap 58 ark B

Var 26 : Flekk under venstre øye, på øyelokket

Ap 19 ark B

Var 19 : Ring i barten

Ap 62 i ark A og B (ikke sylinder 9)

Var27 : Flekk under høyre øyekrok på venstre øye.

Ap 80 ark B

Var 20 : Prikk i øret, og hvit sky på slipset rett under skjortespissen

Ap 7 i ark B

Var 21 : Flekk på venstre kinnkul. og flekk mellom munnen og høyre billedkant. Denne kan være veldig svak, eller mangle

Ap 45 i ark B

Var 28 : Prikk i tagg 4 ovenfra venstre side.

Ap 60 i ark A

Var 29 : Svak flekk ved hårfestet venstre side.

Ap 24 ark B

Var 30 : Prikk opp til høyre for øret.

Ap 40 i Ark A

Var 31 : «Sky» til venstre over hodet, ofte med et mørkere sentrum.

Ap 96 i ark A.

Var 32 : Fargeflekk i øvre venstre hjørnetagg .

Ap 38 i ark B

Var 33 : Svak fargeflekk i øvre venstre tagg 2, og prikk til høyre for øye, og rett under venstre oppstrek på H i monogram.

Ap 14 ark B

Var 34 : Ekstra prikk i ornament øvre venstre hjørne

Ap 41 ark B

Var 35 : Flekk til venstre over venstre øye, halveis mot hårrøten.

Ap 83 ark B

Var 36 : Flekk i hårskillet.

Ap: finnes på over 3/4 av merkene i arket, i varierende størrelse.

Var37: Skrå strek i pannen venstre side.

Ap 90 i ark A sylinder 2

Var 38 : To flekker i håret, og flekk mellom pannen og monogrammet, og flekk ved høyre billedkant.

Ap 16 i ark B

Var 39 : Flekk i pannen over venstre øye.

Ap 8 ark B sylinder 9

Var 40a: Flekk i bildekant under skrå nedstrek på R i Norge.

Ap 19 ark A

Var 40b: Flekk i billedkant under skrå nedstrek på R i Norge(40a) og prikk utenfor merkebildet over O

AP 19 ark A sylinder 9

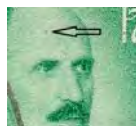
Var 41 : Flekk over hodet

Ap 95 i ark B

Var 42 : Flekk i pannen over venstre øye, lavere enn var 39 og litt høyere og bak var 44.

Ap 56 i ark B sylinder 9

Var 43 : Prikk i pannen over venstre øye

Ap 56 i ark B sylinder 2

Var 51 : Flekk utfor høyre øye

Ap 80 ark A sylinder 9

Var 44 : Flekk i pannen høyt over neseroten.

Ap 4 i ark B sylinder 9

Var 52 : Flekk under venstre ben på monogram

Ap 51 ark A sylinder 9

Var 45 : Prikk over venstre øye.

Ap 4 i ark A

Var 53 : Svak flekk ned til venstre for monogram og til høyre for øyenbryn

Ap 10 ark B

Var 46 : Flekk i pannen høyt over høyre øye.

Ap 29 i ark B.

Var 54 : Flekk i pannen over høyre øye og prikk til høyre for øyet under venstre fot av monogrammet.

Ap 9 ark A

Var 47 : Flekk under E i Norge

Ap 66 i ark B

Var 55 : Flekk over hodet, prikk i pannen, flekk ut for høyre kinnben og svak flekk nær høyre billedkant.

Ap 36 ark B

Var 48 : Flekk øverst på venstre ben av H i monogram.

Ap 46 i ark B

Var 56 : Flekk i lyst felt under høyre øye

Ap 35 i ark B

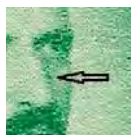
Var 49 : Flekk mellom pannen og monogram

Ap 97 i ark A

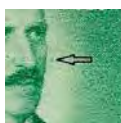
Var 57 : Flekk midt mellom kinn og billedkant, i høyde med nesetippen.

Ap 53 ark B

Var 50 : Flekk på høyre side av neseryggen.

Ap 45 ark B, men kan finnes på flere merker

Var 58 : Flekk til høyre for kinnet, litt høyere enn nesetippen.

Ap 9 i ark B

Var 59 : Flekk utfor høyre kinn, i høyde med nesetippen.

Ap 1 i ark A

Var 67 : Flekk ut for høyre kinnben og og liten prikk over høyre skulder.

Ap 17 i ark B

Var 60 : Utvekst på kinnet i høyde med nesetippen.

Ap 27 i ark A

Var 68 : Flekk innerst ved halsen over jakken til høyre

Ap 61 i ark A

Var 61 : Flekk til høyre for munnen.

Ap 58 ark A

Var 69 : Strek over skjortekragen på høyre side

Ap 2 ark A sylinder 9

Var 62 : Flekk ved høyre billedkant i høyde med haken.

Ap 75 i ark B

Var 70 : En stor og flere småflekker på høyre skjortesnipp, og flekk til høyre over hodet

Ap 91 i ark B

Var 63 : Flekk til høyre for haken, ca midt mellom hake og billedkant.

Ap 41 ark A sylinder 9

Var 71 : Prikk til høyre i nedre ordensbånd

Ap : 77 ark A sylinder 9

Var 64 : Flekk til høyre for haken.

Ap 15 ark B

Var 72 : Hvit sky under ordensbånd

Ap 62 ark B sylinder 9 (se v 19)

Var 65 : Flekk i høyre rammekant utenfor bildet, ved tagg 6 nedenfra.

Ap 65 i ark B

Var 73 : Prikk til venstre i nedre ordensbånd

Ap 46 ark A

Var 66 : Flekk over skulderen til høyre, nær billedkant.

Ap : Denne variant finnes på over 40 merker i arket.

Felles for alle de som nå kommer er at de finnes på flere merker, og det virker som at det er trykkfargens konsistens (tynnflytende) som påvirker avsetningen av farge. Det finnes flere enn de som jeg har tatt med, også på O og R, og det forekommer også at flere er på samme merke.

Var 74 : Prikk nederst på venstre nedstrek på N i Norge.

Ap : finnes på flere merker.

Var 75 : Prikk nede på venstre nedstrek på N i Norge. Over Var 77.

Ap: som Var 77.

Var 76 : Prikk over midten på venstre nedstrek i N I Norge. Over var 78.

Ap: som Var 77

Var 77: Prikk nede på skråstrek på N i Norge

Ap: som Var 77

Var 78 : Prikk øverst på høyre nedstrek på N i Norge.

Ap : som Var 77

Var 79 : Flekk i bildekant under høyre ben på N i Norge

Ap : som Var 77

Var 80 : Flekk i bildekant mellom N og O i Norge

Ap : som Var 77

Var 81 : Strek i G i Norge

Ap : som Var 77

Var 82 : Flekk i G i Norge

Ap : som Var 77

Var 83 : Flekk på øvre tverrstrek på E i Norge.

Ap : Som Var 77

